
AVRUPA KARIŞIYOR! İKİ ÜLKE KARŞI KARŞIYA

03.11.2017

Vatan (03 Kasım 2017)

İspanya Ulusal Mahkemesi, "devlete karşı başkaldırma, ayaklanma ve kamu malını kötüye kullanmakla" suçlamasıyla Belçika'da bulunan eski Katalan Başkan Puigdemont ile Antoni Comin (Sağlık Bakanı), Clara Ponsati (Eğitim Bakanı), LLuis Puig (Kültür Bakanı) ve Meritxell Serret (Tarım Bakanı) hakkında tutuklama kararı verdi. İspanya hükümeti, Avrupa çapında tutuklama kararı çıkartılmasının ardından Belçika'dan bu kişilerin iade edilmesini talep etmeye hazırlanıyor.

Avrupa Tutuklama emri nedir?

Avrupa tutuklama emri, cezai bir takibat gerçekleştirilmesi, bir hürriyeti bağlayıcı ceza veya bir tutuklama emrinin uygulanmasını sağlamak için Avrupa Birliği (AB) üyesi bir ülkenin başka bir üye devletten bir kişinin tutuklanması ve teslimini sağlamak için çıkarılan adli karar olarak tanımlanıyor.

2004 yılında yürürlüğe giren karar, AB üyesi ülkeler arasında iade etme sistemini kolaylaştırmayı ve süreçteki siyasi karar alma mekanizmalarının etkilerini asgari düzeye indirmeyi hedefliyor. AB ülkeleri her yıl Avrupa çapında binlerce tutuklama emri kararı alıyor.

Bir AB ülkesinin bir kişi hakkında Avrupa çapında tutuklama emri çıkarması durumunda, talep edilen kişinin bulunduğu ülkedeki yetkililer bilgilendiriliyor ve Schengen sistemine uyarı veriliyor.

Bu noktadan sonra hakkında tutuklama ve iade emri bulunan kişinin tutuklanarak göz altına alınması, ifadesinin 24 saat içinde alınarak yasal haklarının yerine getirilmesi gerekiyor.

Talep edilen kişinin teslim edilmeye rıza göstermesi durumunda, Avrupa tutuklama emrinin 10 günlük bir sürede gerçekleşmesi gerekiyor. Kişinin rızası olmaması durumunda ise sürecin uygulanması için 60 gün süre tanınıyor.

Öte yandan, Avrupa tutukluluk emrinin yerine getirilmesinin reddedilmesi durumunda, gerekçe gösterilmesi zorunlu tutuluyor.

Belçika'nın seçenekleri

Belçika kanunları uyarınca Avrupa tutuklama emrine karşı çıkmak için üç yol bulunuyor. İlk olarak, Belçika'dan talep edilen kişinin davasının zaman aşımına uğraması durumunda karar reddedilebiliyor.

İkinci yol ise talep edilen kişinin iade edilmesi durumunda yargılanacağı ülkede insan haklarının ihlal edileceği iddiası olarak ortaya çıkıyor. İkinci yolun izlenmesi durumunda Belçika mahkemesine iade edilecek kişinin yargılanacağı ülkede insan hakları ihlaline uğrayıp uğramayacağını incelemesi için 15 gün süre tanınıyor.

Üçüncü yol da AB içinde Belçika'ya özgü bir yol olarak ortaya çıkıyor. Diğer üye ülkelerden farklı olarak, Belçika başka bir AB ülkesi vatandaşına iltica hakkı tanıyor.

Puigdemont "insan hakkı ihlali" kozunu kullanabilir

Puigdemont'un Belçikalı avukatı Paul Bekaert, müvekkillerini "iade edileceği ülkede insan hakları ihlallerine uğrayacak" gerekçesiyle savunarak isim yapmış biri olarak tanınıyor.

Bekaert'ın daha önce Belçika'da ETA terör örgütüne mensup olduğu iddia edilen iki kişinin İspanya'ya dönmeleri durumunda "insan haklarının ihlal edileceği" gerekçesiyle iade edilmesini engellediği biliniyor.

Öte yandan, 2000-2016 yılları arasında terör örgütü DHKP-C mensubu Fehriye Erdal'ın da avukatlığını yapan Bekaert'ın aynı yöntemi Erdal için de uyguladığı görülüyor.

Bekaert, Erdal'ın Türkiye'ye iadesini engellemek için "insan hakkı ihlali" gerekçesini kullandığı, iade edilmesi durumunda Türkiye'de "idam cezasına çarptırılacağı" bahanesiyle Belçika mahkemelerini yanlış bilgilendirdiği biliniyor.

"ETA'cı avukat"ın yanı sıra "insan hakları" uzmanı olarak da tanınan Bekaert'ın Puigdemont için de bu gerekçeyi kullanması bekleniyor. Tutuklanması durumunda Puigdemont için öngörülen hapis cezasının toplamda yaklaşık 50 yıla olmasının da bu çerçevede Bekaert'ın elini güçlendireceği düşünülüyor.

Eski Katalan lider iltica başvurusunda bulunabilir

Belçika'nın diğer üye ülkelerden farklı olarak AB vatandaşlarına iltica hakkı tanıması eski Katalan lidere bir imkan tanıyor. Ancak bu uygulama, çok nadiren uygulanıyor.

Bağımsız bir idari birim tarafından incelenen iltica başvuruları, talep eden kişinin vatandaşı olduğu ülkede gerçek anlamda "işkence ve zulme" maruz kalma ihtimalini değerlendiriyor.

AB ülkelerinde insan hakları açısından belli bir standartın gözetildiği düşüncesiyle hareket eden iltica birimi, bu nedenle AB vatandaşlarına iltica hakkı verme konusunda öncelikli davranmıyor.

Son 5 yılda Belçika'da herhangi bir AB vatandaşına iltica hakkı verilmediği görülüyor.

Puigdemont'un Belçika'ya iltica edebilmesi için ülkesine dönmesi durumunda "işkence ve zulme" maruz kalacağını kanıtlamasının yanı sıra, İspanya'da korunamayacağını ispat etmesi gerekiyor.

Belçika Puigdemont'u iade edebilir

Belçika ile İspanya arasındaki diplomatik ilişkiler bu çerçevede ilk kez gerilmiyor.

1990'lı yıllarda Belçika'nın ETA terör örgütüne mensup kişilere sığınma hakkı tanınması ve İspanya'da "adil bir yargılanma süreci olmayacağı" iddiasıyla bu kişileri İspanya'ya iade etmemesi nedeniyle ilişkilerin birçok kez gerildiği görülüyor.

Son 20 yıllık zaman diliminde, Belçika'nın terörle iltisaklı olduğu düşünülen 5 kişiyi İspanya'nın talebine rağmen iade etmediği biliniyor.

Geçen sene ise Belçika yargısının ETA terör örgütü mensubu olduğu iddia edilen ve 2013 yılında Gent şehrinde tutuklanan Natividad Jauregui adlı kişiyi İspanya'ya iade etmeyerek gerilimi artırdığı biliniyor.

Ancak İspanya'nın Puigdemont konusunda çok daha hassas olmakla birlikte daha ısrarcı davranması bekleniyor.

Belçika'nın iç dinamikleri iadeyi teşvik ediyor

Öte yandan Belçika'nın kendi iç dinamikleri de Puigdemont'un iadesini teşvik eder nitelikte.

Belçika'da Charles Michel başbakanlığındaki hükümetin ortağı olan ve Flamanca bağımsızlığını savunan Flaman milliyetçiler karşısında, Michel hükümetinin Puigdemont'a karşı tavizkar davranarak kendi ülkesindeki ayrılıkçı hareketleri cesaretlendirmek istemeyeceği düşünülüyor.

Diğer yandan, AB bir bütün olarak Katalonya'nın bağımsızlığına karşı çıktığını açıkça belirtirken, Belçikalı yetkililerin Puigdemont'un iadesini reddederek ayrılıkçıları destekleyen bir tutum sergileme ihtimali de düşük görülüyor.

Puigdemont'un iadesinde etkili olabilecek diğer bir faktör ise Avrupa tutuklama emri sisteminin üye ülkeler arasında "karşılıklı güven" prensibine dayalı olması. AB verileri, 2005-2014 yılları arasında çıkartılan Avrupa tutuklama ve iade etme emirlerinin yüzde 75'inin yerine getirildiğini gösteriyor.

Puigdemont, "Brüksel'e AB'nin kalbi olduğu" için geldiğini belirtiyor. Eski Katalan liderin bu kararı, bir yandan Belçika-İspanya ilişkilerini germe potansiyeli taşıırken, diğer yandan kendi ayrılıkçı Flaman hareketini cesaretlendirerek Belçika'ya zor bir duruma sokuyor.

<http://www.gazetevatan.com/avrupa-karisiyor-iki-ulke-karsi-karsiya--1115649-dunya/>

Kaynak/Source: